

יום שלישי ח' בטבת תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יבמות - פ"ז

1. היתר אכילת תרומה ומעשר לאשה אחר מיתת בעלה. מתי נמשכת אחר בעלה ומתי אחר בית אביה?
 - א. בת ישראל שניסת לכהן - תאכל בתרומה. מת, ולה הימנו בן - תאכל בתרומה. ניסת [אחר כך] ללוי - תאכל במעשר. מת, ולה הימנו בן - תאכל במעשר. ניסת לישראל - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר. מת, ולה הימנו בן - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר. מת בנה מישראל - תאכל במעשר. מת בנה מלוי - תאכל בתרומה, [המקור מ'זבת']. מת בנה מכהן - לא תאכל לא בתרומה ולא במעשר.
 - ב. בת כהן שניסת לישראל - לא תאכל בתרומה. מת, ולה הימנו בן - לא תאכל בתרומה. ניסת [אחר כך] ללוי - תאכל במעשר. מת, ולה הימנו בן - תאכל במעשר. ניסת לכהן - תאכל בתרומה. מת, ולה הימנו בן - תאכל בתרומה. מת בנה מכהן - לא תאכל בתרומה, מת בנה מלוי - לא תאכל במעשר, מת בנה מישראל - חוזרת לבית אביה.
2. כשהיא חוזרת לאכול בבית אביה בתרומה, אינה חוזרת לחזה ושוק. מניין?
 - א. רבינא בר שילא: היא בתרומת הקדשים לא תאכל, במורם מן הקדשים לא תאכל.
 - ב. רבה בר אבבה: 'מלחם' ולא כל לחם, פרט לחזה ושוק.
 - ג. רב ספרא: מלחם אביה תאכל - לחם ולא בשר.
 - ד. רב פפא: מלחם אביה תאכל - לחם הקנוי לאביה, פרט לחזה ושוק שמגיעים משלחן גבוה.
 - ה. רבא: 'ואת חזה התנופה ואת שוק התרומה תאכלו... אתה ובניך ובנותיך אתך' - בזמן שאתך. עוד למדנו - רב אדא בר אהבה: החוזרת לתרומה מחמת בנה - חוזרת אף לחזה ושוק.
3. נתמעטו מאכילת תרומה: ושבה אל בית אביה - פרט לשומרת יבם, כנעוריה - פרט למעוברת. מאיזה ק"ו היה אפשר ללמוד זאת?

קל וחומר - מיבום שאין ולד מן הראשון פוטר כמו ולד מן השני [שכשמת הבעל השני מתייבמת, אף אם יש לה בנים מהבעל הראשון]. ואעפ"כ אם יש עובר פטור, כ"ש בתרומה ששם ולד מן הראשון כולד מן השני לפסול, ודאי שעובר יפסול. הטעם שלא למדו מהק"ו - כיון שאפשר לדחות שדוקא ביבום הולד, כמו שמצינו שעשה בו חיים כמתים. [שאף אם מת הבן אחר מיתת הבעל, אינה מתייבמת].
4. מדוע הוצרכו גם פסוק למעט מעוברת, וגם פסוק למעט כשיש לה ילוד מזר?

אם נכתב רק בילוד הו"א שמעוברת שנשארה חד גופא תאכל.
אם נכתב רק במעוברת הו"א שבילוד כיון שאין שינוי בגופה תאכל.
5. אלו קושיות שאל רב יהודה מדאסקרתא את רבא, ומה ענה לו?
 - א. אשה שמת בעלה ואח"כ מת בנו תתיבם בק"ו מתרומה. [שעשה בה וולד מן הראשון כולד מן השני משא"כ בייבום]. ענה - פוטרה משום 'דרכיה דרכי נועם' וכיון שנישאה בהיתר כשהיה בן, אם תחלוץ עתה תתגנה על בעלה.
 - ב. ונעשה מתים כחיים לענין תרומה ק"ו מייבום. ענה לו: 'זרע אין לה', וזאת אין לה.
 - ג. שיהיה ולד מן הראשון כולד מן השני לפטור מיבום ק"ו מתרומה. ענה לו: 'ובן אין לו', וזה אין לו.
 - ד. שלא יהיה ולד מן הראשון כולד מן השני לענין תרומה ק"ו מיבום שעשה בו מתים כחיים. ענה לו: 'אין לה', וזאת יש לה.
6. האשה שהלך בעלה למדינת הים, ובא עד אחד והעיד שמת בעלה, משום עיגונא הקילו לה להנשא וסמכו עליה שתדייק לברר האמת, אם אח"כ בא בעלה - קנסו אותה שלא תחשב כאשתו. אלו דברים ינהגו בה מחמת כן?
 - א. תצא מזה ומזה, כאשת איש שזינתה.
 - ב. בשביל להנשא לאחר, צריכה גט מזה ומזה.

- ג. אין לה כתובה. [ולר"י יש לה מנכסי הראשון]
- ד. ולא פירות.
- ה. ולא מזונות.
- ו. ולא בלאות ואם נטלה מאלו - תחזיר.
- ז. הולד ממזר, מהראשון מדאורייתא, מהשני מדבריהם. [ולר"ש החזירה ראשון, אין הולד ממזר.]
- ח. אם מתה שניהם אינם מטמאים לה.
- ט. אינם זכאים מציאתה.
- י. ולא במעשה ידיה.
- יא. ואינם מפירים נדריה. [ולר"א הראשון זכאי בהם]
- יב. היתה בת ישראל - נפסלה לכהונה, משום זונה.
- יג. היתה בת לוי - נפסלה מן המעשר.
- יד. היתה בת כהן - נפסלה מן התרומה.
- טו. יורשי שניהם אינם יורשין את כתובתה.
- טז. ואם מתו אחי שניהם חולצין ולא מייבמין. [ולרבי שמעון אחיו של ראשון מייבם או חולץ ופוסט צרתה.]
- יז. פטורה מקרבן, כיון שעשתה ע"פ בי"ד.

7. מה דינה כשנישאת ע"פ שני עדים, ובא בעלה?

מותרת לחזור אליו כיון שהיתה אנוסה. ומ"מ חייבת בקרבן כיון שנחשב שוגג ולא אונס.
עוד למדנו - הורוה ב"ד לינשא, והלכה וקלקלה [כגון אלמנה לכ"ג] חייבת בקרבן, שלא התירוה אלא לינשא.

8. ממשנתנו משמע שעד אחד נאמן ונישאת ברשות בי"ד. מאלו משניות נוספות מוכח כך?

- א. 'הוחזקו להיות משיאין עד מפי עד, ואשה מפי אשה, ואשה מפי עבד ומפי שפחה'.
ב. 'עד אחד אומר אכלת חלב, והוא אומר לא אכלתי' - פטור' משמע שאם שותק נאמן ואינו נחשב כמביא חולין בעזרה.

9. מה המקור שעד אחד נאמן?

להו"א מדאורייתא - 'או הודע אליו חטאתו' - ולא שיודיעוהו אחרים, וחייב קרבן רק כשאינו מכחישם.
ובהכרח מדובר - שעד אחד מעיד, שהרי לאופן של שני עדים אין צריך פסוק.
ונדחה: שיתכן שאינו משום נאמנות עד אחד, אלא משום ששותק ו'שתיקה כהודאה'.
[והראיה: שבדין הבא אפילו שיש שני עדים כיון שמכחישם, לחכמים נאמן.]

10. אמרו לו שנים אכלת חלב, והוא אומר לא אכלתי. מה הדין?

לרבי מאיר - חייב קרבן משום קל וחומר אם הביאוהו שנים לידי מיתה חמורה, לא יביאוהו לידי קרבן הקל...
חכמים - אינו חייב כיון שאם היה אומר מזיד הייתי היה נאמן, אף עתה נאמן.